

Retningslinjer for organisering av undervisningen i grunnskolen i Grimstad

Vedtatt i kommunestyret 21. Juni 2010
(Behandlet i skoleledermøte 31 august 2010)

Generell del

Et grunnleggende prinsipp i norsk skole er at alle elever har krav på tilpasset opplæring ut fra sine evner og forutsetninger oppll §1-3, 1. ledd.

§ 1-3. Tilpassa opplæring og tidleg innsats

Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen og lære kandidaten.

En kommune kan imøtekomme kravet om tilpasset opplæring på flere måter. Også ved å ta i bruk deling av elever i grupper. Delingen av elever må imidlertid være i tråd med reglene i § 8-2.

§ 8-2. Organisering av elevane i klassar eller basisgrupper

I opplæringa skal elevane delast i klassar eller basisgrupper som skal vareta deira behov for sosialt tilhør. For delar av opplæringa kan elevane delast i andre grupper etter behov. Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør. Klassane, basisgruppene og gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg.

Klassen eller basisgruppa skal ha ein eller fleire lærarar (kontaktlærarar) som har særleg ansvar for dei praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjeremåla som gjeld klassen eller basisgruppa og dei elevane som er der, mellom anna kontakten med heimen.

Lovgiver har i liten grad definert innholdet i denne paragrafen nærmere. Det er ikke utarbeidet retningslinjer for hvordan elever kan organiseres. Utdanningsdirektoratet har i en rapport (2009) redegjort for det de mener er vag og uklar regulering fra lovgivers side. Det blir vanskelig for en kommune å følge lovverket uten mer presise angivelser. Disse retningslinjene er imidlertid et forsøk på å lage rammer for hvordan skolene i Grimstad kan organisere undervisningen i tråd med § 8-2.

I paragrafen beskrives at undervisningen "til vanleg" ikke skal organiseres ut fra faglig nivå, kjønn, etnisk tilhørighet eller lignende. Hva som menes med "til vanlig" er ikke nærmere angitt. Fylkesmannen i Aust-Agder beskriver i sin rapport etter tilsyn med Grimstad kommune, at det er et bærende prinsipp for den norske fellesskolen at elevene møtes og arbeider sammen på tvers av kjønn, faglig nivå og etnisk tilhørighet.

Lovens krav "til vanleg" er ikke enkelt å definere. Begrepet er brukt i dagligtale, og innholdet vil variere fra sak til sak og person til person. Man kan hevde at mer enn halvparten av

skoletiden vil være "til vanlig". Det vil si at dersom man har en deling som går over mer enn halve skoleåret, vil dette kunne defineres som "til vanlig".

Loven sier at man *i deler av opplæringen* kan dele i andre grupper, enn slik man vanligvis organiserer undervisningen. Heller ikke her finnes en nærmere angivelse av hva lovgiver har ment.

Organisering av undervisning er i seg selv en utfordring. Plasshensyn og lokaliteter vil være forhold som gir seg ulike utslag på skolene. Spesialrom er på noen skoler utformet til elevgrupper som samsvarer med en klasse, mens man på andre skoler må foreta delinger ut fra begrenset kapasitet.

I forhold til organisering av opplæringen skal elever også ha sosial tilhørighet til et læringsfelleskap. Det ble uttrykt bekymring for om dette ville forvitte den gang klassebegrepet ble fjernet ved innføringen av Kunnskapsløftet. Klassebegrepet er tatt inn igjen i lovgivningen, men elevenes rett til å tilhøre et felleskap har vedvart. Slik skolene har organisert undervisningen i Grimstad mener man at dette momentet har vært godt ivaretatt hele tiden. Ved organisering av opplæringen, skal fremdeles også sosial tilhørighet tillegges stor vekt.

Hvordan undervisningen organiseres har som utgangspunkt at man ønsker å gi best mulig undervisning. Det må derfor antas at det ikke er noe i veien for å for eksempel gi elever et lesekurs over noen uker, der disse elevene velges ut fra nivå på leseferdighet. Delingen må imidlertid ikke skje "til vanlig". Det vil være i strid med loven dersom man ved årets start kartlegger elevenes lesenivå, for så å dele dem inn i grupper etter nivå og gi dem undervisning i disse gruppene gjennom hele skoleåret.

Det er mange momenter som spiller inn når undervisningen skal organiseres. Hvilke lærekrefter man disponerer, romforhold og elevmassens behov vil variere fra år til år. Prosjekter og ulike satsninger vil også kunne medføre behov for særskilte organiseringsmodeller som både varierer fra år til år og fra skole til skole.

Grimstad kommune plikter uavhengig av lokale forhold å følge opplæringsloven, og skoleeier skal se til at undervisningen organiseres i henhold til denne.

Retningslinjer for Grimstad

Utgangspunktet for organisering av undervisningen er et mål om å gi best mulig undervisning til alle elever. Med "best mulig" menes undervisning av god faglig kvalitet, samtidig som man ivaretar kravene i generell del av Kunnskapsløftet. Elevens rett til å føle seg trygge i skoledagen og tilhøre et sosialt felleskap er viktig. Dette skaper gode forhold for læring og utvikling.

Det er som beskrevet over to hensyn som skal veies mot hverandre: Hensynet til at elever skal få undervisning tilpasset sine evner og forutsetninger (§1-3) sammenholdt med kravet om at alle elever krav på å tilhøre en elevgruppe som skal ivareta deres behov for sosial tilhørighet og at man til vanlig ikke deles inn etter kjønn, etnisitet eller faglig nivå.

Når elever gis anledning til å deles i grupper skal flere forhold legges til grunn: hva elevene selv ønsker, deres læringsstil, sosiale behov, trygghetsmessige behov, lærerens forutsetninger for å møte elevens behov, foresattes mening og elevens faglige ferdigheter.

I bunnen for all deling skal det gjøres en forsvarlighetsvurdering i forhold til om undervisningen tilfredsstillende oppfyller kravene til trygghetsmessig og pedagogisk forsvarlig undervisning.

REGLER:

1. Hver elev har en kontaktlærer og skal tilhøre en basisgruppe eller klasse.
2. Undervisningen skal som hovedregel ikke organiseres ut fra elevenes faglige nivå, deres kjønn eller etniske tilhørighet.
3. En skole kan velge å organisere elevene ulikt i ulike fag.
Det vil si at en elev kan tilhøre en gruppe i kjernegruppe som har undervisning for seg i enkelte fag, mens man organiseres i større enheter i andre fag.
4. En skole kan dele elevene i mindre grupper for å ivareta plasshensyn på spesialrom
Gruppene skal være heterogene og deles i samsvar med kravene i § 8-2
5. Undervisningen kan organiseres i grupper som deles ut ifra elevenes faglig ståsted, i kortere perioder av undervisningsåret. Dette kan for eksempel være dersom man arrangerer lesekurs for elever som trenger trening, matematikkurs for å øve på enkelte områder eller lignende.
6. Undervisning hvor elever deles i grupper, skal ikke ha en varighet ut over 4 måneder i løpet av et skoleår.
7. Organisering i form av kurs, øvingsgrupper osv gjennomføres aldri uten at man har hatt dialog med foresatte.
8. Organisering av elever i grupper kan også gjøres ut fra spesielle metodiske forhold, hvor lærere tilbyr en læringsstil som passer for noen elever.
Slik deling skal imidlertid heller ikke skje over lengre tidsrom, og ikke i mer enn 50 % av undervisningstiden.
9. Elever med spesialundervisning etter oppl § 5-1 kan gis undervisning i egne grupper.
Forutsetningen for en slik organisering er at det er fattet enkeltvedtak om dette.